

مصاحبه علما با آیت الله هاشمی رفسنجانی / پرسش، نردبان ترقی در علم است

از ماجرای پروفیسور علی جوان، پژوهشگاه آزاد تا فواید برجام در حوزه علم و فناوری.../مصاحبه اختصاصی پایگاه خبری علما، با آیت الله هاشمی رفسنجانی

عصر ۱۹ دی ماه ۹۵ حضرت آیت الله هاشمی رفسنجانی عالم فانی را وداع گفتند و به دیار باقی شتافتند. علما ضمن تسلیت این اتفاق شوک آور و بهت انگیز شما را به مشاهده باز نشر مصاحبه ای که پیشتر با ایشان در زمینه های علم و فناوری صورت پذیرفته بود دعوت می نماید.

در یک روز خوب اردیبهشت ماه، میهمان رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام بودیم و توانستیم نخستین رسانه علمی کشور باشیم که با ایشان یک مصاحبه علمی را داشته باشیم. گفت و گوهایی که از این پس علما، با سایر مسئولین کشور نیز خواهد داشت و از ضرورت پرداختن به مباحث علمی، مسائل نخبگان و اینکه چگونه باید گفتمان علمی را در جامعه برقرار کرد، پرسش هایی مطرح خواهد کرد. آیت الله هاشمی رفسنجانی نیز به عنوان یکی از چهره های برجسته جمهوری اسلامی ایران، یکی از مسئولین رده بالای کشوری و شخصی که ۸ سال ریاست جمهوری کشور را نیز برعهده داشته اند، می توانند گزینه خوبی باشند تا از ایشان سوالاتی را در خصوص وضعیت علم و فناوری کشور پرسید. به همین بهانه در ادامه، مصاحبه اختصاصی خبرنگاران علما با ایشان را مشاهده خواهید نمود.

علما: در ابتدا از شما تشکر می کنم که این فرصت را در اختیار قشر جوان و مجموعه علما قرار دادید تا تحت عنوان اولین پایگاه خبری علمی کشور، مصاحبه ای را با شما داشته باشیم.

برای شروع بحث می خواستم در مورد وضعیت جوانان و نخبگان ما که در جهان نیز شناخته شده اند، صحبت بفرمایید که چرا باید مسئولین به جوانان نخبه توجه بیشتری داشته باشند؟

بسم الله الرحمن الرحیم؛ جوانان امانت خداوند در دست مسئولان هستند و هر کسی که مسئولیتی در کشور بر عهده دارد، در محدوده کار خود، وظیفه دارد تا برای رشد جوانان تلاش کند؛ چرا که جوانان کپسولی از استعدادها هستند و اگر جوانی نخبه نیز باشد سرمایه ای خواهد بود که دیگر مسئله رشد او یک مسئله شخصی نخواهد بود و هوش و استعداد او برای همه جامعه مفید خواهد بود.

بنابراین جوانان امانتی هستند که آنها را باید طوری پرورش دهیم تا جامعه را بعد از ما و این نسلی از مسئولین که در حال

حاضر وجود دارند، بهتر اداره نمایند و این وظیفه هر مسئولی هست که جایگزینش را بهتر از خود پرورش دهد. متأسفانه در حال حاضر شرایط کشور به گونه ای پیش رفته است که بسیاری از جوانان ما با استعدادهای ناب و ویژه توسط کشورهای خارجی جذب می شوند.

کشورهای توسعه یافته به دلیل رشد کم جمعیت، نیاز به جذب نیروی انسانی خارج از کشور خود دارند و در کنار آن نیز سیاست روشنی در جذب جوانان مستعد، ممتاز و نخبه از سراسر جهان دارند.

آنها با بررسی مسابقات بین المللی و بخصوص المپیادها به شناسایی این افراد می پردازند و سپس با برقراری تماس با این افراد، راه را برای جذب آنان در دانشگاه‌های ممتاز و پیشرفته جهان باز می کنند و تحصیل در این مکان ها فرصتی ارزشمند برای هر جوانی است و طبیعتاً مسئولین کشور نیز نمی توانند به اجبار، مانع رفتن جوانان و استفاده از دانشگاه های برتر جهان شوند.

علمنا: پس به نظر شما عامل مهاجرت نخبگان شرایط و امکاناتی است که کشورهای توسعه یافته در اختیار آنها قرار می دهند؟

یکی از دلایل این است؛ آنها بسیار شرایط جذب نخبگان را آسان و باز قرار داده اند، که به محض اینکه نخبه ای قصد به ادامه تحصیل در این کشورها را داشته باشد و به دلیل اینکه از قبل، این افراد شناسایی شده اند، به سرعت در کشوری که مد نظر فرد باشد جذب خواهد شد.

دلیل دیگر عدم اقناع علمی جوانان با استعداد و نخبه در کشور است؛ از طرف دیگر به دلیل اینکه این افراد معمولاً در مقاطع بالاتر، قصد ادامه تحصیل در این کشورها را دارند، در آنجا ضمن تحصیل برای انجام پروژه های واقعی از آنها استفاده می نمایند و همچنین حقوق خوبی هم برای آنها در نظر می گیرند. بعد از پایان تحصیل، در صورت خواست فرد، شرایط برای ماندن در همان کشور فراهم است و همینطور در صورت قصد برگشت به کشور خود باز هم اجباری در ماندن برای فرد وجود ندارد.

همه این مسائل، شرایط بسیار خوب و جذابی را برای جوان فراهم می نماید.

علمنا: یکی از مباحثی که در دوره ریاست جمهوری شما به شدت پیگیری و بسیار به آن اهمیت داده می شد و خود شما در مجالس مربوط به آن شرکت می کردید، جشنواره های علمی نظیر جشنواره خوارزمی و غیره بوده است. از نظر شما چنین جشنواره هایی که در کشور تحت عناوین مختلفی برگزار می شود چقدر می تواند در شناسایی، جذب و استفاده از نخبگان موثر باشد؟

در این جشنواره ها و به عنوان نمونه در جشنواره خوارزمی، که قبل از دوره ریاست جمهوری بنده نیز برگزار می شد، طرح های ارائه شده در بخش های مختلف مهندسی، فنی، کشاورزی و غیره را بررسی می کنند و طرح های برتر را انتخاب می کنند که اگر همیشه سالم برگزار شود، بسیار ارزشمند و موثر است.

به این دلیل که اولاً تشویق استعدادهاست، چرا که حتی کسانی که برگزیده هم نشدند، متوجه می شوند که راه را چگونه ببینند، ثانیاً شناسایی استعدادهاست و ثالثاً، آنچه که محصول این جشنواره هاست معمولاً برای کشور مفید خواهد بود و معمولاً دولت ها از این طرح ها حمایت می کنند. به عنوان مثال در زمان دوره ریاست جمهوری بنده بسیاری از این

طرح‌های برگزیده به ثمر رسیده و عملیاتی شد.

علمنا: با توجه به اینکه دولت تدبیر و امید، طرح‌هایی در عرصه اقتصاد دانش بنیان در حال اجرا دارد، اما هنوز کشور، در خصوص اختصاص بودجه به بحث پژوهش دچار غفلت هست و به نظر میرسد هنوز بودجه مناسبی برای پژوهش و فناوری در نظر گرفته نمی‌شود؛ شما گره کار در کجا می‌بینید؟ آیا هنوز علم و فناوری نتوانسته است دستاورد‌های خود را به مسئولین ثابت نماید؟

با توجه به تجربه‌هایی که از سال‌های گذشته داریم، می‌گوییم که نگاه به پژوهش هنوز در کشور نهادینه نشده است. مثلاً بودجه‌ای که برای تحقیق و پژوهش در نظر می‌گرفتیم و نصف بودجه در نظر گرفته شده نیز تا آخر سال جذب نمی‌شد؛ حتماً مشکلی در این بحث است، که این بودجه جذب نمی‌شود حتی در حال حاضر در دانشگاه آزاد اسلامی بودجه خوبی برای پژوهش در نظر گرفته می‌شود، اما همین بودجه هم از مواردی است که به طور کامل جذب نمی‌شود. بنده فکر نمی‌کنم که دولت‌ها قصد نداشته باشند که در این مسئله کم کاری کنند، چرا که نتیجه حاصل از آن، برای دولت‌ها و کشور افتخار خواهد بود.

علمنا: پس شما مشکل و حلقه مفقوده را در جذب می‌بینید؟

بله؛ البته مسائل دیگری هم در این بخش وجود دارد. به عنوان مثال ژاپن، که بنده روی این کشور کار کرده‌ام، کشوری است که بسیاری از آمار تحقیقات و پژوهش‌های اعلامی آن، در بخش خصوصی این کشور انجام می‌گیرد و با هزینه دولت انجام نمی‌شود و در زمان آمارگیری، تمام این دستاوردها و نوآوری‌ها را در نظر می‌گیرند و در نتیجه آمار بالایی در این بخش بدست می‌آید.

این درحالی است که در کشور ما به دلیل اینکه هنوز سیستم آمارگیری ضعیف است، کارها و تحقیقات انجام شده در بخش خصوصی در آمارگیری در نظر گرفته نمی‌شود. من باز هم تاکید می‌کنم که اگر بودجه مربوط به پژوهش؛ جذب شود، کمتر دولت یا مجلسی وجود دارد که آن را برای سال آینده افزایش ندهد.

علمنا: در یکی از بازدیدهای شما از نمایشگاهی در حوزه رباتیک، دوستانی که در آنجا حضور داشتند، اشاره می‌کردند که در زمان بازدید، شما سوال‌های دقیق و فنی از شرکت‌کنندگان در آن نمایشگاه می‌پرسیدید؛ دلیل این همه شور و علاقه شما به مباحث علمی و پژوهشی از چیست؟

زمانی که در جوانی به حوزه علمیه رفتم و طلبه شدم، مسئله‌ای که به ما می‌گفتند این بود که پرسش، نردبان ترقی در علم است و در آن زمان، فضا به گونه‌ای بود که طلبه‌ها با پرسش، استاد را در مضیقه می‌گذاشتند. در آن زمان من در منزل اخوان مرعشی ساکن بودم که در مقابل منزل امام قرار داشت. گاهی اوقات که امام(ره) برای درس دادن و یا برای رفتن به حرم از خانه خارج می‌شدند، من هم از خانه خارج می‌شدم و همراهشان می‌رفتم و در راه، از ایشان بسیار سوال

می پرسیدم و امام(ره) هم بسیار علاقه‌مند بودند که طلبه‌ای سوال بپرسد و بسیار خوب پاسخ می‌گفتند. به نظرم سوال، بسیار ارزشمند است و جواب دادن به سوال هم وظیفه هر عالمی است و فکر می‌کنم اگر این عادت را در هر جایی که استاد و شاگرد - به هر نوعی - هستند را تبدیل به یک رسم کنیم، باعث پیشرفت جامعه می‌شویم. لذا زمانی که در طرحی، گزارشی را به من تحویل می‌دهند، از ابعاد مختلفی که از آن اطلاع دارم، پرس و جو می‌کنم و یا از بخش‌هایی که نمی‌دانم، علاقه‌مندم که بپرسم و یا در جایی که می‌خواهم صداقت گزارش دهنده را ارزیابی کنم؛ سوال می‌پرسم. بارها به من گفته‌اند که بسیاری از مسئولین وقتی می‌خواهند گزارشی پیش من بیاورند، قبل از ارائه گزارش، بسیار مطالعه می‌کنند تا در زمان ارائه گزارش، دچار مشکل نشوند.

علمنا: الان در جامعه علمی گفته می‌شود که شما قصد دارید در کنار دانشگاه آزاد، پژوهشگاه آزاد را هم راه اندازی کنید؛ آیا این مسئله صحت دارد؟
بله صحت دارد. در حال حاضر بسیاری از دانشجویان در دوره تحصیل، طرح‌هایی را در ذهن پرورش می‌دهند و حتی بعضی از این طرح‌ها تا مرحله آزمایش می‌رود؛ اما در این مرحله باقی می‌ماند و به جای رفتن به سمت عملیاتی شدن به بایگانی می‌رود.
کار بزرگی که این پژوهشگاه قرار است انجام دهد این است که همه نیازهای تحقیق و پژوهش و مهمتر از آن خروجی پژوهش‌ها را برآورده کند.

علمنا: این پژوهشگاه دقیقا چه کاری انجام خواهد داد و چه ابعادی برای آن تعریف شده است؟
در حال حاضر دانشگاه آزاد حدود ۴۵۰ واحد دانشگاهی در سراسر کشور دارد و این دانشگاه‌ها در مجموع ۷۵۰۰ آزمایشگاه و در کنار آن ۳۵۰۰ کارگاه دارد. این مجموعه از کارگاه‌ها و آزمایشگاه، در فضای مجازی در سامانه‌ای به نام ساها با توصیف هر کدام از این واحدها گرد آوری شده‌اند.
دانشجویان و یا اساتیدی از هر دانشگاهی، و یا حتی کسانی که دانشگاهی نیستند و قصد تحقیق و پژوهش دارند با هزینه محدود و خرید کد ورود می‌توانند وارد سامانه شوند و کارهای پژوهشی مد نظر خود را انجام دهند.
همچنین در همه دانشگاه‌های بزرگ دانشگاه آزاد مراکز رشد ایجا و شرایطی فراهم نمودیم که افراد بتوانند در آن برای طرح‌های دانش بنیان تولید {محصول} داشته باشند و شرکت دانش بنیان تشکیل بدهند و زمانی که طرحی را آماده نمودند، امکاناتی نظیر وام، زمین یا ساختمان در اختیار آن‌ها قرار می‌دهیم.
در واقع در هر دانشگاه بخشی را به نام شهرک دانشگاهی می‌سازیم که این امکانات در آنجا فراهم است. این طرح از حدود یک سال پیش و با حضور آقای میرزاده به عنوان رئیس دانشگاه آزاد شروع شده است.

علمنا: آقای رفسنجانی در دوره ریاست جمهوری شما، پرفسور علی جوان طرحی برای ساخت یا تحقیق در مورد تداخل سنج امواج ارائه نمود که این طرح با موافقت شما و دستور شما به سمت عملیاتی شدن و ساخت رفت. اما پس از مدتی این طرح به دلایل نامعلومی متوقف شد. می‌خواستیم دلیل این امر را از شما جویا شویم.

در آن زمان دکتر معین که مسئولیت وزارت علوم را بر عهده داشتند، جلسه‌ای با پروفسور جوان ترتیب دادند. در آن جلسه پروفسور جوان، طرح‌ها و کارهای بزرگی که فکر می‌کرد برای ایران مفید خواهد بود را مطرح کرد. در آن مقطع طرح‌ها بیشتر بنا به نظر خود پروفسور انتخاب می‌شدند.

البته آن جلسه در حد تصمیم‌گیری برای اجرای این طرح‌ها بود و من در پایان جلسه به دکتر معین دستور دادم که این مسئله را پیگیری نماید و اگر به جایی رسیدند و نیاز به پرداخت بودجه بود، آن را پرداخت می‌کنیم.

بعد از آن را درست به خاطر ندارم، گویا با پیگیری مسئله، توسط دکتر معین، طرحی که دکتر جوان در نظر گرفته بودند، طرح بسیار مهم و پرهزینه‌ای برای ایران بود که از عهده وزارت علوم بر نمی‌آمد و فکر می‌کنم تا زمان تامین مالی پروژه یا عمر دولت به سر آمد و یا دوره وزارت دکتر معین به پایان رسید.

شما می‌توانید با مراجعه به خاطرات من در آن دوره اطلاعات دقیق‌تری کسب کنید چرا که این مسائل را حتما در خاطرات خود وارد کرده‌ام و یا این پرسش را با دکتر معین در میان بگذارید که علت این توفیق چه بوده است.

ممکن است کوتاهی من و یا دکتر معین برای پیگیری این مسئله باعث توقف آن شده باشد. در هر حال ما علاقه‌مند بودیم که در آن زمان این دانشمند بزرگ و چهره جهانی بتواند به کشور خودش خدمت کند.

علمنا: از نظر شما برجام، چه دستاورد‌ها و پیامدهایی در حوزه علم و فناوری برای کشور خواهد داشت؟

شاید به خاطر داشته باشید که در اوج تحریم‌ها، دانشجویان ایرانی اجازه‌ی تحصیل رشته‌های مهم و حساس را در دانشگاه‌های معتبر جهان نداشتند. و باب علوم پیشرفته به روی ما بسته بود بی دلیل نیست که می‌گویند تحریم‌ها به گسترش علم ضربه می‌زند. البته نمی‌توان منکر این مسئله شد، کسانی که در داخل سعی در جبران این کمبودها را داشتند کارهای خوب و ارزشمندی انجام دادند.

بسیاری از دستاورد‌های نظامی حال حاضر ما در دوران جنگ که نیاز به سلاح‌های پیشرفته داشتیم و تحریم واقعی بودیم و دور زدن تحریم برای ما مقدور نبود؛ شکل گرفت. در رژیم گذشته خریدهای نظامی بسیار خوبی مانند هواپیماهای جنگی اف-۱۴ شده بود که در زمان خود بهترین بودند. موشک‌های فونیکس که از ۲۰۰ کیلومتری هواپیماهای دشمن را هدف قرار می‌دادند تا ضد هوایی‌ها و موشک‌های دریا به دریا؛ که ما با مهندسی معکوس این تجهیزات را ساختیم و در بحث موشکی واقعا از صفر شروع کردیم. تنها در دوره پهلوی قراردادی با اسرائیل بسته شده بود تا در سیرجان یک موشک با برد حدود ۲۰۰ تا ۳۰۰ کیلومتری ساخته شود و ۵۰۰ میلیون دلار هم پرداخت شده بود که با پیروزی انقلاب این پروژه لغو شد. پس از پیروزی انقلاب، ایران به تنهایی این کار را انجام داد و تا الان به این پیشرفت‌های خوب دست پیدا کردیم.

در حال حاضر با توافق ژنو که انشالله پرونده هسته‌ای بسته شد و بهانه‌گیری‌های غربی‌ها به پایان رسید، به نظر من چند مسئله برای دنیا روشن شد. اولین اینکه ما اهل ماجراجویی در دنیا نیستیم.

دوم اینکه متوجه شدند که پیشرفت برنامه هسته‌ای ما برای تولید بمب نبوده و قصد ما پیشرفت در کاربردهای غیر نظامی بوده است.

برای تولید آب سنگین که ماده با ارزشی است و آمریکا قصد خرید آن را از ما دارد، اواخر دوره ریاست جمهوری بنده سه نفر از محققان کشور به کمک یک مشاور خصوصی روس، طرح آن را آماده نموده و برای من آوردند. من به نظرم رسید که این طرح بعد از تمام شدن دوره ریاست جمهوری من ممکن است روی کاغذ باقی بماند، بنابراین بدون تشریفات و به سرعت ۲۵ میلیون دلار به این طرح در سازمان انرژی اتمی اختصاص دادم و بعد از چند سال این طرح به نتیجه رسید. در مورد غنی سازی اورانیوم این مسئله به هیچ عنوان در کشور ما وجود نداشت و واقعا این کار را از صفر شروع کردیم. تعدادی ساترفیوژ کار کرده را با نقشه‌های آن از پاکستان خریداری و با آن‌ها این کار را شروع کردیم و الان به این مرحله رسیده است.

آنها با مشاهده این پیشرفت‌ها متوجه شدند که اگر فکر ساختن بمب را داشته باشیم می‌توانیم این کار را انجام دهیم بنابر این یکی از اهدافشان در این قرارداد {برجام} این بود که بین تصمیم ایران تا اجرای آن یک ساله فاصله ایجاد کنند تا در این بین بتوانند کاری انجام دهند.

از طرف دیگر زمانی که دیدند ما آماده ایم با تعهد دادن در مورد کارهای غیر صلح آمیز، بخش صلح آمیز برنامه هسته‌ای را ادامه دهیم، جلو آمدند و در حال حاضر دستمان در بخش صلح آمیز باز است و می‌توانیم اورانیوم تولید کنیم و به فروش برسانیم و یا اینکه مواد اولیه را که در ایران محدود است از دیگران خریداری کنیم. من فکر می‌کنم به خاطر ترس‌ها باب‌های زیادی از کارهای فنی و علمی و تحقیقاتی به روی ما بسته شده بود. در حالی که حق طبیعی هر کشوری است که از مواهب صلح آمیز هسته‌ای استفاده کند.

به هر حال اگر تحریم وجود نداشت، در علوم پیشرفته‌ای مانند لیزر و یا نانو که در موارد متعدد کاربرد دارند پیشرفت‌های بیشتری می‌داشتیم، کما اینکه در حال حاضر هم، پیشرفت‌هایی کرده ایم، اما کافی نبوده است و برجام می‌تواند این راه را برای ما باز کند.

در همین مدتی که هیئت‌های اروپایی به ایران سفر می‌کنند، از ما می‌خواهند که دانشگاه آزاد در آن کشورها دفتر یا شرکتی ایجاد نماید تا به تبادل استاد، دانشجوی و تحقیقات بپردازیم. من فکر می‌کنم به کمک این توافق راه بزرگی باز شد، فقط مسئله فروش نفت نیست و ما می‌توانیم از ظرفیت دنیا استفاده نماییم.

به عنوان مثال از سال‌ها قبل طرحی در دنیا مطرح بوده که به آن توکامک گفته می‌شود. در این طرح به جای شکافت هسته‌ای از گداخت و یا جوش هسته‌ای {همجوشی هسته‌ای} برای تولید انرژی و دما و حرارت استفاده می‌شود، روشی که در خورشید برای تولید انرژی انجام می‌شود. در زمان رژیم شاه دستگاهی از شوروی خریداری شده بود که من بعدها، برای بازدید آن رفتم که به صورت نمایشی در حد جرقه‌ای خیره کننده در نقطه‌ای این کار را انجام می‌داد. البته کار در دستگاه توکامک محصور سازی پلاسماست و برای ایجاد تعادل پایدار پلاسما، بر مبنای محصور سازی مغناطیسی طراحی شده است.

این مسئله مدت‌ها در ذهن من بود، تا اینکه به دانشگاه آزاد گفتیم که این مسئله را دنبال نماید و دانشگاه آزاد توانست در این علم، خیلی پیشرفت کند. در دنیا به دلیل هزینه بالای انجام این کار، ۹ کشور به کمک هم در حال ساخت اولین نیروگاه با این تکنولوژی در فرانسه هستند و قرار است تا سال ۲۰۲۱ این نیروگاه وارد مدار شود و این انرژی با نام ایترا شناخته می‌شود.

به دلیل پیشرفت‌های ایران در این زمینه و به طور خاص، رسماً از دکتر قرآن نویس، دکتر امراللهی و دانشگاه آزاد برای

حضور در جمع خود دعوت به عمل آوردند و قرار است در اولین نیروگاهی که ساخته می‌شود، ایران نیز شریک باشد و برای یادگیری این تکنولوژی ما هم یک نیروگاه یک مگاواتی به کمک این تکنولوژی در ایران بسازیم. زمانی کل این ماجرا نتیجه داد که توافق هسته ای منعقد شد.

اگر بتوانیم به این تکنولوژی برسیم، بزرگترین دستاورد علمی و اقتصادی است که به دست ما رسیده است. یا در پلاسما که همزاد این رشته می باشد، در دانشگاه آزاد این تکنولوژی را به نتیجه رساندیم و به کمک آن می توانیم زباله های عفونی که در هیچ صورتی قابل پاک سازی نیستند انرژی بگیریم و پسماند سالمی در انتها باقی بماند. در این مورد، ما در دانشگاه علوم و تحقیقات توانستیم تا ۶۰۰۰ درجه حرارت از پلاسما تولید نماییم و قرار است بصورت یک پایلوت، نیروگاه یک تنی در آمل احداث کنیم و بعد به نخستین مرکز ۱۰۰ تنی تبدیل شود که از زباله‌های آن انرژی تولید کنیم. با توافق هسته ای و تصویب برجام، راه ها برای سرعت دادن به کارها باز شده است و شاید بتوانیم به این وسیله، دانشمندان خود را از سراسر دنیا جذب و از آنها که سرآمد نخبگان جهان هستند، استفاده کنیم.

علمنا: با توفیقاتی که در سال های اخیر، بانوان در عرصه علمی کسب کردند، شما نقش بانوان را در این عرصه در سال‌های بعد از انقلاب چطور ارزیابی می‌کنید؟

خانم ها ثابت کرده‌اند که حرف‌های گذشتگان که می‌گفتند خانم‌ها مغز کوچکتری نسبت به مردها و قلب بزرگ‌تر و رئوف‌تری دارند، غلط است. (با خنده)

آنها توانستند در مسابقات دانشگاهی از آقایان پیشی بگیرند و این مسئله جدی است و حتی به دلیل اینکه به نظر می رسد تعداد ورود آقایان به دانشگاه ها در حال کم شدن است، حرف‌هایی برای سهمیه بندی رشته‌ها وجود دارد. به نظرم خانم ها و آقایان زمینه تحصیل و تحقیق بسیار بالایی دارند و با توجه به شرایط زندگی اسلامی که الان در خانواده‌ها وجود دارد معمولاً خانم ها مسئولیت مالی ندارند، اما آقایان از جوانی باید به دنبال کار باشند و به دلیل نبود چنین مسئولیتی به دوش بانوان این فرصت برای آنها وجود دارد، تحقیق و کار بیشتری انجام دهند و پیشی بگیرند. در دانشگاه آزاد اسلامی محققان بزرگی از خانم ها وجود دارند و برای من بسیار روشن است که در سال های نزدیک، محققان برجسته از خانم ها در کشورمان خواهیم داشت. دلیل خالی بودن جای این محققان در سال های پیشین، وارد نشدن گسترده خانم ها در این زمینه بوده و با این حضور گسترده در سال های اخیر، استعدادهای درخشان آنها در سال های آینده بیشتر خودنمایی خواهد کرد.

علمنا: شما در ابتدای صحبت ها، اشاره‌ای کردید به بودجه خوبی که در بحث پژوهش در نظر گرفته می شود، با توجه با این صحبت‌ها، شما مشکل کلیدی پژوهشکده ها و مراکز تحقیقاتی را کدام قسمت می بینید؟

تا چند سال پیش، عدم وجود نیازهای زیربنایی دلیل ضعف پژوهش و تحقیق در کشور بود که الحمدلله آن نیازها برآورده شد و الان باید خودباوری را در جوانان محقق تقویت کنیم. به عنوان مثال دانشگاه آزاد در همه ایران رشته دکتری دارد و دانشگاه‌های کوچکی که مقاطع تحصیلی بالاتر را نداشته باشند، کم هستند. اکثر شهرستانهای ما مقاطع ارشد و دکتری و همینطور امکانات آزمایشگاهی دارند و به دلیل اینکه ارتباط مجازی هم بین این دانشگاه ها برقرار است، مشکلی برای تحقیق در شهرستان‌ها نمی‌بینم. مگر موارد خاصی که باید در مکان‌هایی با تجهیزات خاص انجام شود. با مجموعه این

شرایط جهش علمی نیاز به عزم ملی در سطح مسؤولان و محققان دارد.

علمنا: پایگاه خبری علمنا نخستین پایگاه خبری علمی ایران است و قشر مخاطبان ما اکثراً جوانانی که با شور و علاقه در حال انجام کارهای علمی هستند، در پایان اگر توصیه و یا جمله ای برای این جوانان دارید، بفرمایید. جمله ای که من می‌خواهم به جوانان بگویم این است که آیند کشور مال آنهاست؛ چرا که مسئولین حال حاضر کشور مسن شده‌اند و جوانان با وسعت در حال وارد شدن هستند. از الان خودشان را آماده کنند تا کشورشان را جز پیشتازان دنیا بسازند؛ الحمدالله اساتید بسیار خوبی در داخل و خارج کشور داریم و با این سیاست دولت برای تعامل با دنیا، می‌توانند از شرایط استفاده نمایند و خودشان را برای جهش بزرگ کشورشان آماده نمایند. جوان باید از فرصت‌های علمی استفاده نماید و خوشحالیم که جوانان ایرانی در هر مقطع از تاریخ خوش درخشیدند و الان زمان درخشش آنها در علم و دانش و تکنولوژی است.

علمنا: خیلی ممنون.

موفق باشید.